

La-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY VI : NÚM. 99

SETMANARI MALLORQUI
Inca, 13 Diciembre de 1924

Redacció Administració
Murta, 5. - Inca

D. Bartolomé Ferrá

La sociedad Arqueológica Luliana ha hecho celebrar una misa en sufragio del alma de su benemérito fundador, don Bartolomé Ferrá y Perelló, en la iglesia de San Francisco, ante la tumba del Beato Ramón Lull.

Debía hacerlo.

Esta entidad hijuela del señor Ferrá, es el símbolo práctico de todos sus heroicos esfuerzos de restauración y depuración y crítica de *nuestras cosas*, bajo la protección de Ramón Lull, que fué para él no un prestigio de intelectual o de dilettante, sino la expresión de un espíritu maravilloso, alma de toda nuestra tradición.

Hemos asistido al acto cuasi familiar, evocador de la personalidad del artista cristiano e integérrimo. Y yo pensaba. Una a una han bajado al sepulcro las figuras de nuestro Renacimiento, y en el estadio no surge fácilmente quien pueda suplantarlas.

A veces el maestral va devastando uno a uno los almeces de su dureza y a pesar de sus desgajes ivernales daban abrigo a la masía. En su vacío no siempre rebrota el vástago que prometa lejana compensación.

Y he querido, ahora que me cumple, dedicar en elogio póstumo al señor Ferrá.

*

No alcancé sus buenos tiempos. Tal vez ello sea un motivo más de desinterés y de objetiva ecuanimidad. En toda crítica hay una pugna de ideales encarnados en los combatientes, y es difícil deshacerse de las personas para contrastar los criterios. Los espectadores se impresionan a restallar de las carnes de los atletas.

Cuando el tiempo se interpone, en la paz de los gabinetes podemos mejor apreciar la nobleza de los grandes ideales triunfadores.

Sólo por los libros he conocido al chispeante, castizo y cristiano escritor. Digo mal. En cierta ocasión estreché su mano trémula brindándome una amistad que no cultivamos.

Por manos del amigo Durán, el popular cantor de «*Flors de Roella*», envié al señor Ferrá un ejemplar de mi librejo *In hoc signo vinces*, editado en mis años mozos.

Me felicitó aquel «glosador casi arruinat per ma vellura» — como decía con simpática modestia — haciendo votos por el éxito de mi carrera i de mis trabajos «quant com ara tenen per objecte honrar les nostres creencies y mostrar la riqueza de nostra llengua mallorquina...»

Pero lo curioso y desconcertante del caso fué lo que a continuación me pedía: ...«suplicavos perdoneu la méua atrevidencia el demanarvos dos motets per encapsalar lo meu derrer aplec de *Glosa y prosa*. Si els anteriors no los té En Duran, los vos enviaré per pobre recordança del qui desd'ara desitja vostra amistat...»

Me personé en el despacho del provector escritor. Puede convencerle fácilmente que no era decoroso prolongara al decano de los escritores el que ni siquiera había recibido espaldarazo de los iniciados.

Se impuso el buen sentido. Me regaló sus obras. Y alborozado salí para hundirme de nuevo en la vasta soledad de mi vida. No le he visto más. La tenue amistad personal se desvaneció, quedando algo más fuerte: la simpatía desinteresada de los espíritus.

*

Aquellas sus regocijadas comedias que presen-

ciaba en mi adolescencia en el Círculo de Obreros Católicos de Inca; aquellos sus artículos de costumbres y de propaganda religiosa, reproducidos en los periódicos *La Bona Causa y Canostros*, despertaron en mí la visión taumatúrgica de nuestro pequeño mundo.

Después he releído coleccionados sus trabajos, y las mieles de sus gracias sabían muchas veces más que a romero, a aliaga adusta y a estepa de morada melancolía.

En la familia, por desgracia extinguida, de costumbristas mallorquines ocupa un lugar muy digno. Obrador, el «ciseleur», Maura, el vigoroso, Santos Oliver —para mí el incomparable pintor de *l'Hostal de la bolla*—mueven sus personajes vivos en un ambiente de discreta elegancia.

Peña y Ferrá, envueltos en una misma popularidad, destacan en un plano artísticamente inferior.—Peña tiene una gracia franca, bonachona, pintoresca, que huele a fruta de «*La fira de Sant Tomás*.» La tradición habla por su boca sonora, indulgente...—*Contaumoshu tot, padrina, contaumoshu tot!*—

Ferrá, mezclado en la algarabía multicolor de nuestro pueblo, despliega desde su *L'ignorancia*, el palpitante retablo de *Coses nostres*. Es un retablo pintado al carbón, con tinta china y a veces con acuarela.

Observador agudo y minucioso de la psicología del pueblo mallorquín, remozado de chiste, el autor de la *Diligencia* que debiera llamarse «*pcreta*» pintoresca como los antiguos tranvías de Rusiñol o de Santos Oliver, ora es bonachón de ingenua humorismo, en el *Vinagre... ben fort!* *Xot de Pascua*, *Els vehinats de carre-ró* y otros; ora maneja la sátira intencionada —una intención de miura a veces— contra todo «lo injusto o vicioso, fanático o ridículo», que si no llega a la acritud mordente de algunos *aygo-forts* de Maura, os deja el escozor desesperante de *Brots d'Ortiga*, que un mozo travieso os restregara para haceros reír y haceros llorar.

La crítica de monumentos de arte y de adioses de maestros de obras improvisados, sin ser negativa, es la más descontentadiza y cáustica. Es la que le ha dejado fruncido el entrecejo.

Si se expurgara la obra del Sr. Ferrá de ciertas notas vulgares de «glosadors que a veces le

afean, y de «*censals d'almanachs y coronas poétiques*» mucho podríamos aprender de su estilo enérgico, gráfico como pocos, sincero en sumo grado,

y ab aquest geni
m'han d'enterrar
diguent en plata
la Veritat;

que tiene momentos de intensa emoción, en *El Paller, un mal bocí*, en los bellísimos romances *La Rondalla dels tres hostes* y *Les minyonetes de Son Cigala*, y que nos ha dejado más que en su arqueológica y árida *Ciutat ha seixanta anys*, en sus admirables cuadros de *Coses nostres* y *Brots d'Ortiga*, una visión de esa Mallorca que va perdiendo su fisonomía para hundirse en un mar de problemas de un alcance social medido por el señor Ferrá con decisión ponderada.

Creo que en esto está lo esencial de la obra del señor Ferrá: Un sentido intenso *opportune et importune* de higiene social y de moralidad pública, inspirada en las ideas católicas y en el espíritu de «dretura». Y porque antes que literato quiere pasar por moralista, no se avienen con el reparo muy discutible de Santos Oliver que ve en sus comedias «un afán intempestivo de moralizar».

Ser un periodista popular católico, de regular cultura es una de sus más legítimas y ejemplares glorias. El periodismo que hoy padecemos con pujos de trascendental, inaccesible al vulgo, no gustará seguramente de este maestro de periodistas de sentido común.

En sus *Religioses y Coremals*, habla como un cura de aldea, sencillo, sentencioso, como quien tiene autoridad, y su palabra tiene «el gust de pa de casa» que decía el Obispo Torres y Bages de las *Proses de bon seny* de Raven-tós.

Pone el dedo en las llagas que corren aún a nuestro pueblo; grave y audaz en sus imitaciones y paráfrasis de los profetas; trabajador incansable, aborda problemas de actualidad como construcción de casas baratas; arremete contra tanto *Mestre Paupa Caragol* «que no tenen paraula dolenta ni obra bona» y contra los humos de señorío de menestrales y *mossons* que supo encarnar aladamente en *Na Belina*, modistilla de nuestras calles.

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY VI : NÚM. 99

SETMANARI MALLORQUI
Inca, 13 Diciembre de 1924

Redacció Administració
Murta, 5. - Inca

SUPLEMENT

En Bartomeu Payeras i Tortella

Ha mort aquesta nit passada

a l'edat de 30 anys

HAVENT REBUT ELS SANTS SAGRAMENTS
I LA BENDICIÓ APOSTOLICA

Q. E. P. D.

Sa desconsolada Mare, sos germans, germana, cunyat i demés parents, al participar tant sensible pèrdua a sos amics i coneguts, supliquen el tenguen present en ses oracions i es dignin assistir al Rosari i al trasportament del cadàver, avui a les sis del vespre, i dilluns, a les nou i mitja, al funeral que es celebrarà en la Parròquia en sufragi de la seva ànima.

Inca, 13 de Desembre de 1924.

ÉPOQUE RÉGIONALE
ANNÉE VI : N° 33

SEPTIÈME ANNÉE
LE 15 DÉCEMBRE 1924

Redaction Administration
Maison 2 - Paris

SUPPLEMENT

En Bannissement Payettes i Fortella

Ha mort aduessa mi passada

a festa de 60 anys

HAYENT BOUT LES SANTS SAG VAYENTS

LA RINIOLOGIA

O. E. P. D.

En l'ocasió d'aquesta festa, que s'ha celebrat a l'edifici de la casa de la família, al pati de la casa de la família, a les 10 hores del matí, s'ha celebrat una missa solemne, a la qual hi ha assistit un gran nombre de persones. Després de la missa, s'ha celebrat una reunió, a la qual hi ha assistit un gran nombre de persones. La reunió ha estat presidida pel Sr. O. E. P. D. i ha consistit en una exposició de la vida de la família, amb un gran nombre de fotografies i documents. La reunió ha estat molt interessant i ha servit per a recordar la vida de la família i a celebrar la festa de la família.

15 de Desembre 1924

que me diguen una missa
a la Verge del Remey
si demanen de que he morta,
d'afany per... *colocarme*.

Estimula la educación cívica, canta el trabajo redentor y traduce al mallorquín con nobles arrestos la Encíclica de León XIII sobre la condición social de los obreros, ejemplo único, que yo sepa, en nuestras Letras.

*

Lleno de buenas obras, católico práctico, y como un patriarca supérstite a su generación, ha bajado al sepulcro con gloria y con honor.

Es un ejemplo altísimo para la juventud estudiosa, que espera con el poeta que

A l'esperit li valga la Fe que lo conforta.

Si l'homo aquí es un cego allà d'allà hi veurá.

A. Caimari, Pbro.

Del «Correo de Mallorca»

Suscripció pública a favor del Batalló d'Inca

Cumplint l'acort prèu per la Junta de Batles de Mallorca, el d'Inca remeté al de Palma la cantidad de 2.755'10 pessetes, producte de la suscripció uberta per nostre Ajuntament.

El Batle de Palma Sr. Llompart escrigué després aquesta carta a nostre Batle Sr. Pujadas:

«Estimado compañero: Anoche quedó solucionado lo del envío de impermeables a los soldados de los Batallones de Palma e Inca, habiendo sido rebajado el precio de la unidad a pesetas 12'50.

La recaudación asciende a 36.204'10, y de esta suma se destinan a impermeables 17.500, unas 10 000 a adquirir una camioneta con depósito, para cada uno de dichos batallones y el remanente a compra de dulces, turrone, licores, etc.

A dicho fin, suplico a V. procure que en ese pueblo se organice nuevamente la suscripción, para que el «Aguinaldo del Soldado» pueda ser de alguna importancia.

Hoy salen para Barcelona dos Concejales de este Ayuntamiento para hacerse cargo de los impermeables y enviarlos seguidamente.

Ya sabe está a sus órdenes este su affmo S. S. a. y c.—A. Llompart.

—Palma - 10 - XII - 24.»

Com a conseqüència de l'anterior carta, nostre Batle ha disposat que segueixca uberta la suscripció pública a la Sala, quedant encarregat el Conserje del Ajuntament de rebre els donatius destinats a fer un bon present als soldats mallorquins que se troba an el Marroc.

† NOSTROS AMICS DIFUNTS

La setmana passada morí don Antoni Roselló i Bibiloni a la respectable edat de vuitanta anys, víctima d'un crip fort i després de rebuts els sagraments.

Havia estat més d'una trentena d'anys Cap de l'Estació del ferrocarril de l'Empalmé, essent feul cumplidor del càrrec que desempeñava.

Acompanyam en son dol an el seu fill don Joan i demés família per tan sensible pèrdua, que Déu haja acullida en la seva santa glòria.—R. I. P.

—

El dia de la Puríssima nos sosprenqué la notícia de la mort de Mn. Antoni Salas Seguí, germà de Mn Bernat, Organista de la Seu mallorquina. Feia pocs dies que estava malalt.

Comptava l'edat d'uns 54 anys i feia moltíssim de temps, casi desde que era capellà, que estava malaltís i com a tullit pel dolor, però aiximateix poria dir missa i en deia tots els dies en l'esglèsia de Sant Domingo.

De Mossèn Antoni se pot dir que apenes té biografia; més del seu caràcter, bondós i benigne, si que porien dir moltes coses. Ningú mai li va sentir una paraula aspre, ni tengué un gest desagradable, ni se creà un inimig. Duia una vida retirada i mai el veren en lloc en no esser a Sant Domingo i a casseva, passant la major part de temps llegint llibres propis de son estament sacerdotal. Sempre tenia bons consells pels qui'l rodejava que donava amb paraules de dolsura.

Els veinats de Sant Domingo de bo ploren la seva mort per lo suficient que era per atendre a tots en l'administració dels sagraments, malgrat a les dificultats físiques que tenia per treballar; i per faltar-los

sa missa diària. Piedosament podem creure que l'exemplar sacerdot és an el cel o està en vies de salvació. Per si acàs necessita de sufragis preguem per son etern descans.

A sos germans i germanes i demés família i particularment a l'entrançable amic Mossèn Bernat, el nostro afecte de condol, que és ben efussiu.—R. I. P.

Ha mort, també, l'amon Bartomeu Fiol i Salas a una edat avansada i havent rebuts els sacraments.

Era un homo bò i un catòlic pràctic, un d'aquells que conren ses propietats i estimen l'agricultura i no fugen de la mare Terra, font i bassa de la vida i de la riquesa.

Donam el condol a sa Família i pregam per l'etern descans de l'ànima del difunt. R. I. P.

Cronica d'Inca

Dia 7.—En el camp de «La Constància» es fa un partit de futbol entre l'equip d'aquesta societat i el de l'Alfonso XIII, de Ciutat.

L'alfonsí va fer tres goals sobre el seu contrari.

Dia 8.—Festividad de la Immaculada Concepció de Maria Verge. Tornam tenir que donar compte de les funcions religioses malgrat als que diven que en nostres cròniques no sabem parlar d'altra cosa. Hem de parlar de lo que passa i verament aquesta tardor les funcions religioses són estades molt importants i populars, res ha cridat més l'atenció de la gent que elles i les notícies de la guerra, que les han favorides per l'ància de pregària adreçada al cel pels nostres soldats. Nosaltres no devem donar compte de les esburbades pel·lícules causa de ruïna espiritual i a voltes material de moltes persones. Si parlam sovint de «L'Harpa d'Inca» és perque la missió del bon periodista és fomentar les obres de cultura i si qualcuna en vèim despuntar per Inca, com no l'hem de encobeir?

Si, verament, són estades estupendes les solemnitats de la Puríssima celebrades a la Parròquia. Després de sa novena predicada, vengueren les coranthes dedicades a la Mare de Deu de Lourdes pels Canonges Garau. El mateix orador de la novena Rnt.

P. Ginart, hi feu cinc sermons, descriguent el moviment religiós de Lourdes amb gran copia de dates de pelegrinatges i curacions allà verificats, tenguent suspès de la seva ardenta paraula el gran concurs que en tots els actes principals fonc nombrosíssim.

A l'ofici major de la festa principal fonc el celebrant l'Arciprest Mn. Francesc Rayó, i «L'Harpa» hi cantà la missa del P. Auli, actuant de solista el magnific baix, l'orfeonista Joan Siquier. Tots els vespres també l'Orfeó hi prengué part, i en l'Enclerro deixà sentir les religioses i armòniques dissonàncies de la Salve d'En Blanzi i les imponents notes del tedeum d'En Tortell.

En els actes principals assistí la magnífica Corporació Municipal, presidida pel Batle, senyor Pujades, i el Delegat gubernatiu, don Corme Parpal, Comandant d'Infanteria.

El novell capiller de la Puríssima, Mn. Francesc Garau, ha près amb gran entusiasme el culte de l'Immaculada, a qui felicitem per l'èxit de tals les solemnitats.

—La festa de la Patrona de l'infanteria enguany en el Corté va esser un poc llissa, segurament, per respecte al Batalló que se troba en la guerra d'Àfrica.

En el Corté es celebrà una missa que oïren tots els components de la guarnició, mentres la bandes militars tocaven armòniques pessés, propis de la diada.

A la tropa se li serví exquisits i seculents manjars.

Dia 12.—El Capità General de les Balears senyor Cavalcanti, avui de capvespre és vengut a Inca acompanyat del General Brigadier senyor Comasema, per visità la guarnició d'aquesta Ciutat.

Acudirem al Corté per saludar-lo el Delegat Governatiu, el Batle, el Jutge de Primera Instància, Mn. Miquel Llinás en representació de l'Autoritat eclesiàstica, una comissió del Somatent que fonc presentada al Capità General per don Marián Morell, Vocal de la secció del partit d'Inca.

El senyor Cavalcanti revistà la tropa, que estava formada i recorregué les dependències del Corté, quedant bonament impressionat de la seva esplendidesa i orde de les coses.

Després visità l'Ajuntament, les oficines de la Zona de Reserva i l'Església Parroquial, a on el senyor Rector li mostrà lo més notable que ella té.

Tip. Duràn.—Inca.